

som ere afgivne af Communerne; blive at erstatte med $\frac{2}{3}$ af Communens bevilste Udlæg til samme. Naar man, hvad jeg ogsaa anførte forrige Gang, blot tager Hensyn til en af Landets største Kjøbstads-Communer, nemlig Odense, som har havt en Udgift for Fribeforsler til et Beløb af 8,250 Rbd., og man nu vilde stille denne Commune lige med Landet, saa vilde man paaføre den et meget stort directe Tab. Nu kan man vel svare dertil: ja, men Landboerne have ogsaa et Tab; ja, det er meget sandt, det har de i Virkeligheden ogsaa, det skal heller Ingen kunne benægte, men der er dog unægtelig en ikke ganske ringe Forskjel. Kjøbstadscommunerne kunne ikke, selv med den bedste Villie, have afholdt disse Fribefordringer ved at afgive Befordringen in natura, de have ikke kunnet det, selv om de vilde; see, deri ligger allerede, forekommer det mig, en meget stor Forskjel, de have maattet præstere den tarmæssige Betaling for enhver Kjørsel, og de have navnlig i Odense, for at holde os til denne By, maattet optage et Laan af 6,000 Rbd. for at dække denne Gjæld; det beviser altsaa, at de vilde blive nødsagede til at paaligne dette betydelige Beløb. Jeg har visseelig ikke det Mindste imod, at Landcommunerne blive betalte efter samme Maalestok. Ved Kjørslerne under en tidligere Krig, som bleve betalte mange Aar efter, er der ogsaa fulgt en saadan Norm; de have faaet, hvad man kunde kalde fuldstændig Erstatning, men dengang var der ganske egne Omstændigheder tilstede, nemlig, at en ikke ganske ringe Deel af Landboerne stode i betydelig Statterestance, og Staten havde kun meget lidet Haab om at faae disse Restancer inddrevne. Erstatningssummerne for Fribefordringerne bleve derfor for Starstedelen affreyne paa Vedkommendes Statteconto, uden at Statskassen derved egentlig blev bebyrdet. Noget bestemt juridisk Ret er der neppe tilstede, for at Landcommuner eller Kjøbstæder kunne fordrø Erstatning; men Vil-

lighed taler derfor, og det staaer i Analogie med, hvad der tidligere er steet; men Talen vilde blive om meget store Beløb, naar de skulde præstere paa den Maade, at de skulde have en Erstatningssum lig den, der er tiltaant Kjøbstæderne. Man kunde jo vel sige, ja, de have leveret eens Præstation, og de burde derfor have samme Erstatning, men Forholdet bliver virkelig ikke saa ganske lige; jeg skal imidlertid for mit Vedkommende ikke have det Mindste imod, at det bliver stillet paa den samme Fod for Landboerne som for Kjøbstadsboerne, naar man troer, at Statskassen kunde overtage at udrede saa stort et Beløb, som der da vilde medgaae.

Jagerslev: Jeg skal visseelig ikke søge at nedsette den Byrde, som har hvilet paa Landboerne, men jeg maa dog, skøndt selv Landboer, erkjende, at der efter min Anskuelse er meget stor Forskjel paa Kjøbstadsboernes og Landboernes Forhold i denne Sag. Landboerne have udredet Befordringen ved egen Kræft og uden nogen directe Pengedgift; i Kjøbstæderne har dette naturligtvis ikke kunnet lade sig gjøre. Befordringen er der præsteret af Folk, hvis eneste Erhverv i Reglen bestaaer i Benyttelsen af deres Heste og Vogne, som altsaa leve med Familie deraf, og som følger lig maae have en nogenlunde tilstrækkelig Godtgjørelse derfor. Men der er en anden Omstændighed, som ogsaa maa tages i Betragtning, og det er den, at det største Antal Befordringer er afgivet af Communerne, der er et ganske betydeligt Misforhold i den Deel af Jylland, hvor jeg er bekiendt. Jeg havde i sin Tid den Ære at være Medlem af den Commission, som var nedsat for at opgjøre Beregningen, forsaavidt Kjørsler til Sjænden angik, og det viste sig der at være et ganske mærkeligt Misforhold mellem Kjørslerne fra Marhuus By, beregnet efter Folkemængden, og selv de allernærmeste Landsfogne, i et af hvilke jeg boer, efter deres Folkemængde.